TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2006. gada 9. februārī *

Apvienotās lietas no C-23/04 līdz C-25/04

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Dioikitiko Protodikeio Athinon* (Grieķija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2003. gada 30. septembrī un kas Tiesā reģistrēts 2004. gada 26. janvārī, tiesvedībās

Sfakianakis AEVE

pret

Elliniko Dimosio.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], tiesneši J. Makarčiks [*J. Makarczyk*], R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*] (referente), P. Kūris [*P. Kūris*] un Dž. Arestis [*G. Arestis*],

* Tiesvedības valoda — grieķu.

ģenerāladvokāts F. Ležē [*P. Léger*],
sekretāre M. Fereira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 8. septembrī,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Sfakianakis AEVE* vārdā — S. Marats [*S. Maratos*] un G. Katrinakis [*G. Katrinakis*], *dikigori*,

— Grieķijas valdības vārdā — M. Apesoss [*M. Apessos*] un I. Bakopuls [*I. Bakopoulos*], kā arī M. Tasopulu [*M. Tassopoulou*], pēc tam divas pēdējās minētās personas un S. Spiropuls [*S. Spyropoulos*], pārstāvji,

— Ungārijas valdības vārdā — A. Millere [*A. Müller*] un T. Camado [*T. Számadó*], pārstāvji,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — K. Lūiss [*X. Lewis*] un M. Konstantinidis [*M. Konstantinidis*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2005. gada 20. oktobrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Līgumu par asociācijas izveidošanu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Ungārijas Republiku, no otras puses, kas tika noslēgts un apstiprināts ar Padomes un Komisijas 1993. gada 13. decembra lēmumu (OV L 347, 1. lpp., turpmāk tekstā — "Asociācijas līgums"), un it īpaši šī līguma 4. protokola 31. panta 2. punktu un 32. pantu, ņemot vērā grozījumus, kas izdarīti ar Eiropas Kopienu un to dalībvalstu, no vienas puses, un Ungārijas Republikas, no otras puses, Asociācijas padomes 1996. gada 28. decembra Lēmumu Nr. 3/96 (OV 1997, L 92, 1. lpp., turpmāk tekstā — "Protokols"), kā arī 220. panta 2. punktu Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulā (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV L 302, 1. lpp., turpmāk tekstā — "Kopienas Muitas kodekss").

2 Šie lūgumi ir iesniegti saistībā ar prāvu starp *Sfakianakis AEVE* (turpmāk tekstā — "*Sfakianakis*") un *Elliniko Dimosio* (Grieķijas valsts) par papildu nodokļa summu piedziņu pēc pēcmuitošanas pārbaudes attiecībā uz to transportlīdzekļu izcelsmi, ko minētā sabiedrība importēja Grieķijā.

Atbilstošās Kopienu tiesību normas

3 Ar Protokola 16. panta 1. punktu paredz:

"Ievedot Ungārijā Kopienas izcelsmes produktus un ievedot Kopienā Ungārijas izcelsmes produktus, piemēro šo līgumu, ja iesniedz:

a) pārvadājumu sertifikātu EUR.1 [..];

[..]"

4 Saskaņā ar Protokola 17. pantu:

"1. Pārvadājumu sertifikātu EUR.1 izdod eksportētājvalsts muitas iestādes pēc eksportētāja rakstiska pieteikuma vai, eksportētājam uzņemoties atbildību, pēc tā pilnvarota pārstāvja rakstiska pieteikuma.

[..]

5. Muitas iestādes, kas izdod sertifikātus EUR.1, veic visus vajadzīgos pasākumus, lai pārbaudītu produktu izcelsmes statusu un atbilstību pārējām šā protokola prasībām. Šajā nolūkā tām ir tiesības prasīt jebkurus pierādījumus un veikt jebkādas eksportētāja grāmatvedības pārbaudes vai citas pārbaudes, ko tās uzskata par lietderīgām.

[..]"

5 Ar tā paša protokola 31. panta 2. punktu paredz:

"Lai nodrošinātu šā protokola pareizu piemērošanu, Kopiena un Ungārija ar kompetento muitas pārvalžu starpniecību palīdz viena otrai, pārbaudot sertifikātu EUR.1 vai faktūrrēķina deklarāciju autentiskumu, kā arī šajos dokumentos sniegtās informācijas pareizību."

6 Turklāt ar Protokola 32. pantu nosaka:

"1. Izcelsmes apliecinājumu pēcmuitošanas pārbaudi veic izlases kārtā vai gadījumos, kad importētājvalsts muitas iestādēm rodas pamatotas šaubas par šādu dokumentu autentiskumu, attiecīgo produktu izcelsmes statusu vai citu šā protokola nosacījumu izpildi.

[..]

3. Pārbaudi veic eksportētājvalsts muitas iestādes. Šajā nolūkā tām ir tiesības pieprasīt jebkurus pierādījumus un veikt jebkādas eksportētāja pārskatu pārbaudes vai citas pārbaudes, ko tās uzskata par lietderīgām.

4. Ja importētājvalsts muitas iestādes nolemj attiecīgajam produktam apturēt atvieglojumu režīma piešķiršanu, gaidot pārbaudes rezultātus, tad tās importētājam piedāvā produktus laist apgrozībā, tomēr veicot visus piesardzības pasākumus, ko tās atzīst par vajadzīgiem.

5. Muitas iestādes, kas lūdz veikt pārbaudi, cik drīz vien iespējams tiek informētas par šīs pārbaudes rezultātiem. Šiem rezultātiem skaidri jānorāda, vai dokumenti ir autentiski un vai attiecīgos produktus var uzskatīt par Kopienas, Ungārijas vai citas 4. pantā minētās valsts izcelsmes produktiem, un vai tie atbilst citiem šajā protokolā paredzētajiem nosacījumiem.

6. Ja pamatotu šaubu gadījumā desmit mēnešu laikā no pārbaudes pieprasījuma iesniegšanas dienas nav saņemta atbilde vai ja atbildē nav pietiekamas informācijas, lai noteiktu attiecīgā dokumenta autentiskumu vai produktu īsto izcelsmi, pieprasījumu iesniegušās muitas iestādes, izņemot ārkārtas gadījumus, noraida tiesības uz atvieglojumiem."

7 Saskaņā ar minētā protokola 33. pantu:

"Ja strīdus, kas rodas saistībā ar 32. pantā minētajām pārbaudēm, muitas iestādes, kuras iesniegušas pieprasījumu veikt pārbaudi, un muitas iestādes, kuras atbild par šīs pārbaudes veikšanu, nevar savā starpā atrisināt, vai ja šajos strīdos rodas jautājumi par šā protokola interpretāciju, tos nodod izskatīšanai Asociācijas komitejā.

[..]"

8 Kopienas Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta teksts ir šāds:

"Izņemot gadījumus, kas minēti 217. panta 1. punkta otrajā un trešajā ievilkumā, vēlāku iegrāmatošanu nedrīkst izdarīt, ja:

[..]

b) likumā noteiktā, bet nesamaksātā nodokļa summa nav bijusi iegrāmatota muitas dienestu kļūdas dēļ, kuru par maksājumu atbildīgā persona praktiski nav varējusi konstatēt, [ja] šī persona ir rīkojusies labā ticībā un izpildījusi visus spēkā esošo tiesību aktu noteikumus attiecībā uz muitas deklarāciju;

[..]."

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

9 1995. gadā *Sfakianakis*, Japānas automašīnu ražotājas *Suzuki Motor Corporation* ekskluzīva pārstāve Grieķijā, importēja no Ungārijas noteiktu skaitu *Suzuki* markas transportlīdzekļu. Šis imports tika veikts saskaņā ar Asociācijas līgumā noteikto muitas atvieglojumu režīmu (turpmāk tekstā — "atvieglojumu režīms"), uzrādot pārvadājumu sertifikātus EUR.1, kas apliecināja šo produktu Ungārijas izcelsmi. Līdz ar to prasītājai pamata prāvā tika piemēroti minētā režīma noteikumi.

10 Laikposmā no 1996. līdz 1998. gadam pēc Eiropas Kopienu Komisijas Krāpšanas novēršanas koordinēšanas vienības (*UCLAF*) pieprasījuma Ungārijas kompetentās iestādes veica pēcmuitošanas pārbaudi Ungārijas ražošanas uzņēmumā *Magyar Suzuki Corporation*, lai pārbaudītu to šīs sabiedrības transportlīdzekļu izcelsmi un vērtību, kas tikuši importēti Eiropas Kopienā laikposmā no 1994. gada 31. decembra līdz 1997. gada 31. decembrim un atbrīvoti no muitas nodokļu samaksas, izmantojot Ungārijas izsniegtos pārvadājumu sertifikātus EUR.1. Šīs pārbaudes ietvaros *UCLAF* lūdza Grieķijas iestādes pārsūtīt tai visus izcelsmes sertifikātus un atbilstošos ievešanas rēķinus par *Suzuki* markas automašīnu importu, kas veikts no Ungārijas attiecīgajā laikposmā.

11 Pēc šīs pārbaudes, ko veica sadarbībā ar Kopienu delegāciju, Ungārijas kompetentās iestādes ar 1998. gada 3. novembra vēstuli paziņoja par tās rezultātiem Grieķijas muitas iestādēm. Šai vēstulei klāt tika pievienots visu to dokumentu saraksts, ko minētās iestādes pārsūtījušas pēcmuitošanas pārbaudei. Šo sarakstu veidoja trīs daļas. Pirmajā daļā tika iekļauti identifikācijas dati par visiem transportlīdzekļiem, kam gan ražotāja, gan Ungārijas kontroles iestādes ir noteikušas Ungārijas izcelsmi; otrajā daļā tika uzskaitīti transportlīdzekļi, kam minētās iestādes ir noteikušas un ražotāja ir formāli atzinusi ārvalsts izcelsmi, un trešajā daļā — transportlīdzekļi, kuru statuss ir tiesvedības priekšmets. Attiecībā uz šo trešo daļu, kurā uzskaitīti transportlīdzekļi, par kuru aplikšanu ar papildu nodokļiem jāizlemj iesniedzējtiesai, Ungārijas kontroles iestādes ir paziņojušas, ka tās nevar sniegt informāciju par ierosināto tiesu procesu iznākumu līdz tiesvedības beigām; šīs pašas iestādes lūdza Grieķijas kompetentās iestādes uzgaidīt kādu laiku pirms piedzīt pamata prāvā apskatāmos muitas nodokļus. Visbeidzot, tās informēja Grieķijas iestādes par to, ka jau tika atsaukti tie pārvadājumu sertifikāti EUR.1, kas attiecās vienīgi uz ārvalsts izcelsmes transportlīdzekļiem.

12 Turklāt Grieķijas iestādes ir saņēmušas no *UCLAF* sarakstus, kuros tika uzskaitīti visi automašīnu ievedumi no Ungārijas Grieķijā un kuros tika atzīmēti ievedumi, kam bijis nepareizi piemērots atvieglojumu režīms.

13 Tā kā saskaņā ar *UCLAF* paziņotajiem sarakstiem pamata prāvās aplūkojamie transportlīdzekļi neatbilda atvieglojumu režīma piemērošanas nosacījumiem, Grieķijas iestādes ar tiesību aktu, ko izskata iesniedzējtiesa, uzlika papildu ievedmuitas nodokli, piemēroja šim muitas nodoklim atbilstošu pievienotās vērtības nodokli un veica Grieķijas Muitas kodeksa 33. pantā paredzēto palielinājumu.

14 Tomēr pēc tam, kad minēto transportlīdzekļu ražotāja cēla prasību Ungārijas tiesā, tā ar galīgo nolēmumu atcēla lēmumus, ko Ungārijas muitas iestādes ir pieņēmušas saistībā ar eksportēto transportlīdzekļu izcelsmes pēcmuitošanas pārbaudi, un izdeva rīkojumu tām pašām iestādēm atjaunot sertifikātu EUR.1 pārbaudes procedūru saskaņā ar pieņemtajiem tiesas nolēmumiem.

15 Ar 1999. gada 26. jūlija vēstuli Ungārijas kompetentās iestādes informēja Grieķijas Galveno muitas pārvaldi par šīm izmaiņām un pārsūtīja tai pielikumu, kurā uzskaitīti transportlīdzekļi, attiecībā uz kuriem pārvadājumu sertifikātu EUR.1 izsniegšana beidzot tika atzīta par nelikumīgu, un citu pielikumu, kurā tika uzskaitīti transportlīdzekļi, kam šie sertifikāti tika izdoti likumīgi, tostarp prasītājas pamata prāvā transportlīdzekļi. Saņēmusi šo informāciju, atbildētāja pamata prāvā tomēr nepieņēma nekādu citādu lēmumu.

16 *Sfakianakis* cēla iesniedzējtiesā trīs prasības, lūdzot atcelt Grieķijas iestāžu pieņemto lēmumu par papildu nodokļa uzlikšanu. Saistībā ar minēto prasību izskatīšanu *Dioikitiko Protodikeio Athinon* (Atēnu Pirmās instances administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Ievērojot, ka:

— Ungārijas iestādes ir oficiāli informējušas importētājvalsts muitas iestādes par sākotnējās pārbaudes rezultātiem, kurā tika konstatētas kļūdas dažos eksporta sertifikātos, uzsverot tomēr, ka pārbaudes likumību izskata tiesvedībā Ungārijas tiesās;

— Ungārijas iestādes ir oficiāli pārsūtījušas importētājvalsts muitas iestādēm šo tiesas procesu iznākumus, tas ir, iepriekš minētos tiesu nolēmumus, ar ko tika apstiprināta noteiktu sertifikātu pareizība,

vai Protokola [..] 31. panta 2. punktā noteiktais importētājas dalībvalsts muitas iestāžu pienākums sniegt savstarpēju palīdzību liek tām ņemt vērā Ungārijas tiesu nolēmumus par eksportētājvalsts iestāžu veiktās pārbaudes likumīgumu attiecībā uz eksporta sertifikāta EUR.1 pareizību?

2) Vai atbilstīgi Protokola [..] 32. pantam importētājas dalībvalsts muitas iestādēm ir jāņem vērā eksportētājvalsts tiesu nolēmumi, ar kuriem atceļ tādu pārbaužu rezultātus, ko rīkoja un veica Ungārijas iestādes pēc izvešanas, ņemot vērā, ka:

— importētājvalsts iestādes tika oficiāli informētas gan par lietu izskatīšanu Ungārijas tiesās, gan par attiecīgo tiesas procesu iznākumu;

— tās nekad nelūdza veikt šīs pārbaudes?

3) Ja atbilde uz kādu no minētajiem jautājumiem ir apstiprinoša, vai nolūkā nodrošināt Līgumā par asociācijas izveidošanu [..] noteiktā muitas nodokļu aizlieguma lietderīgo iedarbību iepriekš minētie Kopienu noteikumi būtu jāinterpretē tādējādi, ka tie iestājas pret administratīvajiem lēmumiem, ar ko

uzliek papildu muitas nodokļus, nodokļus un naudas sodus un ko importētājvalsts iestādes ir pieņēmušas pēc tam, kad Ungārijas iestādes bija paziņojušas tām par pārbaudes rezultātu, taču pirms to tiesas nolēmumu izziņošanas, ar kuriem atcēla šīs pārbaudes rezultātus, jo izsniegtie sertifikāti EUR.1 galu galā izrādījās pareizi?

4) Papildus, vai atbildi uz iepriekšējiem jautājumiem var ietekmēt fakts, ka ne Grieķijas iestādes, ne Ungārijas iestādes nav pieprasījušas sasaukt Protokola [..] 33. pantā paredzētās Asociācijas komitejas sēdi, lai tā izskatītu šo lietu, kas liecina par to, ka neviena no šīm divām administrācijām neuzskatīja Ungārijas tiesu nolēmumus par strīdus priekšmetu, par ko būtu jālemj šai [komitejai]?

5) Pakārtoti, ja atbilde uz iepriekšējiem jautājumiem ir noraidoša, proti, ja Grieķijas muitas iestādes nav pārkāpušas minētos Kopienu noteikumus, uzliekot papildu muitas nodokli, PVN un naudas sodu, vai var uzskatīt, ka Kopienas Muitas kodeksa 220. panta 2. punkts neatļauj veikt muitas nodokļu vēlāku iegrāmatošanu uz importētāja rēķina, ja problēma ir radusies importētājvalsts vai eksportētājvalsts muitas iestāžu kļūdas dēļ, it īpaši ņemot vērā to, ka eksportētājvalsts muitas iestāžu rīcībā ir bijuši visi dati, kuri attiecās uz transportlīdzekļu izcelsmi un uz kuru pamata sertifikāts EUR.1 būtu bijis jāatsaka, kas ļautu importētājvalsts muitas iestādēm no paša sākuma uzlikt likumīgi maksājamos muitas nodokļus?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmajiem diviem jautājumiem

17 Ar pirmajiem diviem jautājumiem, kas jāapskata kopā, iesniedzējtiesa pēc būtības jautā, vai Asociācijas līgums un Protokola 31. panta 2. punkts un 32. pants ir

jāinterpretē tādējādi, ka importētājvalsts muitas iestādēm ir jāņem vērā tiesu nolēmumi, kas pieņemti eksportētājvalstī saistībā ar prasībām par eksportētājvalsts muitas iestāžu veiktās pārbaudes rezultātiem attiecībā uz pārvadājumu sertifikātu likumīgumu, ņemot vērā to, ka minētās importētājvalsts iestādes zināja par šo prasību pastāvēšanu un par minēto nolēmumu saturu un ka tās nebija pieprasījušas veikt pārbaudi.

18 Savos apsvērumos prasītāja pamata prāvā, Ungārijas valdība un Komisija norāda, ka importētājvalsts muitas iestādēm ir jāņem vērā eksportētājvalsts galīgā nostāja, pat ja šī nostāja izriet no izpildvaras iestāžu un tiesu iestāžu kopīgas rīcības, it īpaši tad, ja eksportētājvalsts iestādes ir sniegušas informāciju par notiekošām tiesvedībām. Šajā sakarā tās atsaucas uz Protokola izveidoto administratīvās sadarbības mehānismu, kas pamatojas uz principu, ka eksportētājvalsts muitas iestādēm ir vispārēja un ekskluzīva kompetence novērtēt produktu izcelsmes statusu saistībā ar atvieglojumu režīma piemērošanu.

19 Savukārt Grieķijas valdība norāda, ka tieši eksportētājvalsts muitas iestādēm, nevis tiesai ir kompetence veikt izcelsmes sertifikātu pēcmuitošanas pārbaudi. Paturot prātā šo premisu un obligāto prasību pabeigt pārbaudi pēc iespējas īsā laikā, būtu pareizi, ja pamata prāvās Ungārijas iestādes būtu atsaukušas sertifikātus EUR.1 ar galīgajiem lēmumiem. Šādā iespējamā gadījumā ar Protokolu netiktu likts importētājvalsts muitas iestādēm noteikt pārbaudes rezultātu precizitāti vai preču īsto izcelsmi un, *a fortiori*, gaidīt tiesas procesa pabeigšanu, kura iznākums nav saistīts ar Protokola noteikumiem par administratīvo sadarbību.

20 Grieķijas valdības nostāju tomēr nevar pieņemt.

21 Kā norādīja ģenerāladvokāts savu secinājumu 31. punktā, Protokolā paredzētā administratīvās sadarbības sistēma pamatojas gan uz uzdevumu sadalījumu, gan uz savstarpējo uzticību starp attiecīgās dalībvalsts un Ungārijas Republikas iestādēm.

22 Saskaņā ar šo sadalījumu ar Protokolu tiek piešķirta kompetence veikt pārbaudes par to produktu izcelsmes statusu, ko ieved no Ungārijas, šīs valsts muitas iestādēm. Ar Protokola 17. panta 4. un 5. punktu tiek uzlikts muitas iestādēm, kas izsniedz sertifikātus EUR.1, pienākums veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai pārbaudītu produktu izcelsmes statusu. Turklāt saskaņā ar Protokola 32. panta 3. punktu izcelsmes apliecinājumu pēcmuitošanas pārbaudi veic eksportētājvalsts muitas iestādes, kam šajā nolūkā ir tiesības pieprasīt jebkurus pierādījumus un veikt jebkādas pārbaudes, ko tās uzskata par lietderīgiem.

23 Kā Tiesa jau ir nospriedusi saistībā ar protokoliem, kas attiecas uz "produktu izcelsmes" definīciju, un ar administratīvās sadarbības metodēm, kas ir salīdzināmas ar Protokolā noteiktajām, šādu uzdevumu sadalījumu attaisno fakts, ka eksportētājvalsts iestādes ir vispiemērotākās, lai tieši pārbaudītu faktus, kas nosaka attiecīgā produkta izcelsmi. Šī sistēma nevarētu darboties, ja importētājvalsts muitas administrācija neatzītu eksportētājvalsts iestāžu likumīgi izdarītos konstatējumus (šajā sakarā skat. 1984. gada 12. jūlija spriedumu lietā 218/83 *Les Rapides Savoyards* u.c., *Recueil*, 3105. lpp., 26. un 27. punkts).

24 Šis obligātais nosacījums par atzīšanu būtu izpildīts tikai tad, ja importētājvalsts iestādes ievērotu un atzītu arī tiesu nolēmumus, ko pieņem par prasībām par preču izcelsmes pēcmuitošanas pārbaudes sākotnējiem rezultātiem.

25 Ar Asociācijas līgumu paredz nodrošināt, ka, importējot Kopienā vai Ungārijā preces, kuras atbilst nosacījumiem, lai tās uzskatītu par Ungārijas vai kādas dalībvalsts izcelsmes precēm, tiktu piemērots atvieglojumu režīms. Tas nozīmē, ka importētājvalsts muitas iestādēm jāņem vērā tādas preču izcelsmes pārbaudes rezultātus, ko īsteno tiesā, lai nodrošinātu, ka visām precēm, kas atbilst attiecīgajiem izcelsmes nosacījumiem, — un tikai šādām precēm — piemēro atvieglojumu režīmu.

26 Tādēļ ir jāsecina, ka, lai nodrošinātu Protokola pareizu piemērošanu, pienākumam savstarpēji atzīt lēmumus, kurus attiecīgo valstu iestādes pieņem par konkrētu produktu izcelsmes statusu, ir jāattiecas arī uz nolēmumiem, ko pieņem katras valsts tiesas, veicot muitas iestāžu pieņemto lēmumu likumības kontroli.

27 Turklāt atteikums ņemt vērā lēmumus, ko, kā pamata lietās, pieņem valsts tiesas, īstenojot administratīvo lēmumu likumības kontroles funkciju, ir pretrunā eksportētāja tiesībām uz efektīvu tiesisko aizsardzību.

28 Kā Tiesa ir jau vairākkārt nospriedusi, tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību ir vispārīgs Kopienu tiesību princips, kas balstīts uz dalībvalstu kopējām konstitucionālajām tradīcijām (šajā sakarā skat. 1986. gada 15. maija spriedumu lietā 222/84 *Johnston*, *Recueil*, 1651. lpp., 18. punkts). Tā kā Asociācijas līgums ir Kopienas tiesību sistēmas daļa, dalībvalstu kompetentajām iestādēm, piemērojot šajā līgumā paredzēto muitas režīmu, jāievēro tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību (šajā sakarā skat. 1987. gada 30. septembra spriedumu lietā 12/86 *Demirel*, *Recueil*, 3719. lpp., 7. un 28. punkts).

29 Par pirmā prejudiciālā jautājuma pirmajā ievilkumā minēto apstākli ir jāatzīmē, ka Grieķijas iestādes noteikti zināja to, ka attiecīgie sertifikāti EUR.1 nebija atsaukti ar galīgo lēmumu, jo tām tika oficiāli paziņots par tiesu procesiem, kuros Ungārijas muitas iestāžu veiktā pēcmuitošanas pārbaude varētu tikt atzīta par nelikumīgu.

30 Visbeidzot, ir jāuzsver, ka otrā jautājuma otrajā ievilkumā norādītais apstāklis, proti, tas, ka pašas Grieķijas iestādes nelūdza veikt pārbaudi, nekādi neietekmē importētājvalsts iestāžu pienākumu ievērot minētās pārbaudes gala rezultātu.

31 Šajā sakarā no Protokola 32. panta 1. punkta izriet, ka pēcmuitošanas pārbaudi eksportētājvalsts kompetentās iestādes var veikt pēc savas ierosmes vai pēc importētājvalsts iestāžu lūguma. Tāpat kā pamata lietā šo pārbaudi var veikt pēc Komisijas dienestu pieprasījuma, jo Komisijai saskaņā ar EKL 211. pantu jānodrošina Asociācijas līguma un tā protokolu pareizu piemērošanu (šajā sakarā skat. 2002. gada 14. novembra spriedumu lietā C-251/00 *Ilumitrónica, Recueil*, I-10433. lpp., 60. punkts).

32 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmajiem diviem jautājumiem ir jāatbild, ka Protokola 31. panta 2. punkts un 32. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka importētājvalsts muitas iestādēm ir pienākums ņemt vērā eksportētājvalstī pieņemtos tiesu nolēmumus par prasībām, kas celtas par eksportētājvalsts muitas iestāžu veiktās pārbaudes rezultātiem attiecībā uz pārvadājumu sertifikātu likumīgumu, ja tās tika informētas par šādu prasību pastāvēšanu un minēto nolēmumu saturu, neatkarīgi no tā, vai pārvadājumu sertifikātu likumīguma pārbaudi veica pēc importētājvalsts muitas iestāžu lūguma.

Par trešo jautājumu

33 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa pēc būtības jautā, vai Asociācijas līgumā noteiktā muitas nodokļu aizlieguma lietderīgas iedarbības princips iestājas pret administratīvajiem lēmumiem, ar ko uzliek pienākumu samaksāt muitas nodokļus, tiem pieskaitot nodokļus un naudas sodus, un ko importētājvalsts muitas iestādes ir pieņēmušas, pirms tām paziņoja par to prasību izskatīšanas galīgo rezultātu, kas celtas par pēcmuitošanas pārbaudes secinājumiem.

34 Prasītāja pamata prāvā, Ungārijas valdība un Komisija norāda, ka no atbildēm, kas sniegtas uz pirmajiem diviem jautājumiem, izriet, ka importētājvalsts iestādēm ir jāņem vērā eksportētājvalsts iestāžu vadīto procesu iznākumus un tās nevar grozīt tos vienpusējā kārtā. Piemērojamie noteikumi tātad ir jāinterpretē tādējādi, ka tie neļauj importētājvalsts iestādēm pieņemt administratīvus aktus, ar ko uzliek papildu muitas nodokli vai nodokli pirms pēcmuitošanas pārbaudes procedūras galīgas izbeigšanas.

35 Sniegusi noraidošu atbildi uz pirmajiem diviem jautājumiem, Grieķijas valdība neatbildēja uz trešo jautājumu.

36 Lai sniegtu lietderīgu atbildi iesniedzējtiesai, ir jāatgādina šā sprieduma 21.–24. punktā izklāstītās premisas. Saskaņā ar šīm premisām kompetence noteikt to produktu izcelsmi, ko ieved no Ungārijas, principā ir šīs pašas valsts muitas iestādēm, un atzinumi, ko atbilstīgi likuma prasībām ir izdarījušas minētās iestādes, ir saistoši importētājvalsts muitas administrācijai (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Les Rapides Savoyards* u.c., 26. un 27. punkts).

37 Pirmais secinājums, kas izriet no minētajām premisām, ir tas, ka piešķirt sertifikātus EUR.1, kas apliecina Ungārijā ražoto produktu Ungārijas izcelsmi, ir eksportētājvalsts muitas iestāžu uzdevums. Tajā pašā laikā importētājvalsts iestādēm ir pienākums atzīt šādu sertifikātu likumīgumu.

38 Vienīgi Protokola 32. panta 6. punktā paredzētajos apstākļos, proti, ja pamatotu šaubu gadījumā desmit mēnešu laikā no pārbaudes pieprasījuma iesniegšanas dienas nav saņemta atbilde vai ja atbildē nav pietiekamas informācijas, pēcmuitošanas pārbaudes pieprasījumu iesniegušās muitas iestādes var atteikt atvieglojumu režīma piemērošanu. Visos citos gadījumos Protokolā netiek paredzēta iespēja līgumslēdzējai valstij vienpusējā kārtā atsaukt citas līgumslēdzējas valsts muitas iestāžu izsniegtos sertifikātus.

39 Tādējādi sertifikāti, ko likumīgi izsniegušas eksportētājvalsts iestādes, paliek spēkā un rada Protokolā noteiktās sekas, kamēr šīs valsts kompetentās administratīvās vai tiesu iestādes nav tos atsaukušas vai atcēlušas.

40 Pamata lietās no iesniedzējtiesas sniegtās informācijas neizriet, ka Ungārijas iestādes ir veikušas šādu atsaukumu, kas ļautu Grieķijas iestādēm apturēt atvieglojumu režīma piemērošanu attiecīgajiem produktiem.

41 Ungārijas muitas iestādes 1998. gada 3. novembrī nosūtīja Grieķijas muitas iestādēm vēstuli, kurā tās norādīja, ka pastāv strīds par pamata prāvās apskatāmajiem sertifikātiem, un īpaši atzīmēja, ka tikai tie sertifikāti EUR.1 par transportlīdzekļiem, kuru ārvalsts izcelsmi formāli atzinusi ražotāja, ir bijuši atsaukti. Tomēr

iesniedzējtiesa ir tā, kurai jāizvērtē, vai Grieķijas iestādēm bija pietiekama informācija, lai uzskatītu, ka attiecīgie sertifikāti EUR.1 nav bijuši atsaukti un, attiecīgi, palika spēkā.

42 Turklāt Kopienas finanšu interešu efektīva aizsardzība tiek nodrošināta ar Protokola 32. panta 4. punktu, kurš ļauj importētājvalsts muitas iestādēm, laižot produktu apgrozībā, veikt piesardzības pasākumus, ko tās atzīst par vajadzīgiem, ja tās nolemj attiecīgajam produktam apturēt atvieglojumu režīma piešķiršanu, gaidot pārbaudes rezultātus.

43 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Asociācijas līgumā noteiktā muitas nodokļu aizlieguma lietderīgas iedarbības princips iestājas pret administratīvajiem lēmumiem, ar ko uzliek pienākumu samaksāt muitas nodokļus, tiem pieskaitot nodokļus un naudas sodus, un ko importētājvalsts muitas iestādes ir pieņēmušas, pirms tām paziņoja par to prasību izskatīšanas galīgo rezultātu, kas celtas par pēcmuitošanas pārbaudes secinājumiem, ja eksportētājvalsts iestāžu sākotnējie lēmumi par sertifikātu EUR.1 izsniegšanu nav bijuši atsaukti vai atcelti.

Par ceturto jautājumu

44 Ar ceturto jautājumu iesniedzējtiesa pēc būtības jautā, vai atbildi uz pirmajiem trim jautājumiem var ietekmēt fakts, ka ne Grieķijas muitas iestādes, ne Ungārijas muitas iestādes nav pieprasījušas sasaukt Protokola 33. pantā paredzētās Asociācijas komitejas sēdi.

45 Savos apsvērumos prasītāja pamata prāvā atzīmēja, ka iespēja ierosināt Protokolā paredzēto strīdu risināšanas procedūru ir pakļauta nosacījumam, ka jābūt "pamatotām" šaubām un ka nav iespējams panākt "mierizlīgumu" ar eksportētājvalsts kompetentajām muitas iestādēm. Prasītāja šaubās, vai var pieļaut kādu rīcības brīvību attiecībā uz "pamatoto" iebildumu celšanu, ja attiecīgais jautājums ir atrisināts ar eksportētājvalsts kompetento tiesu galīgajiem un neatsaucamiem lēmumiem.

46 Savukārt Grieķijas valdība uzskata, ka Grieķijas un Ungārijas kompetentajām muitas iestādēm nav bijušas tādas atšķirības novērtējumā, ko varētu nodot izskatīšanai Asociācijas komitejā.

47 Pēc Komisijas viedokļa, tas fakts, ka ne importētājvalsts administrācija, ne eksportētājvalsts administrācija nav ierosinājusi Protokola 33. pantā paredzēto procedūru, lai atrisinātu savas domstarpības, nekādi neietekmē atbildi, kas sniegta uz pirmajiem trim jautājumiem, jo Asociācijas komitejas sēdes sasaukšana ir tikai iespēja, kas piešķirta kompetentajām muitas iestādēm.

48 Ungārijas valdība apgalvo, ka, lai arī Asociācijas komitejai netika iesniegts jautājums par Ungārijas tiesas nolēmumu un to lēmumu īstenošanu, kas pieņemti jaunās, pēc minētā tiesas nolēmuma uzsāktās procedūras ietvaros, šīs komitejas pilnvaras izšķirt strīdus nevar ierobežot pamata prāvās iesaistītās personas pamattiesības, it īpaši tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību.

49 Šajā sakarā, vispirms, ir jāuzsver, ka Protokols balstīts uz administratīvās sadarbības sistēmu, kas pamatojas gan uz uzdevumu sadalījumu, gan uz attiecīgo dalībvalstu savstarpējo uzticību. Saskaņā ar šo sistēmu, izņemot Protokola 32. panta 6. punktā

paredzēto gadījumu, importētājvalsts muitas iestādes nevar vienpusējā kārtā atzīt par nederīgu sertifikātu EUR.1, ko likumīgi izsniegušas eksportētājvalsts muitas iestādes. Tāpat pēcmuitošanas pārbaudes gadījumā tās rezultāti ir saistoši šīm pašām iestādēm.

50 Turklāt atbilstīgi Protokola 33. pantam, ja saistībā ar šādu pārbaudi rodas domstarpības starp importētājvalsts muitas iestādēm un eksportētājvalsts muitas iestādēm, tām savā starpā jācenšas panākt abpusēji pieņemamu risinājumu. Ja nav iespējams panākt mierizlīgumu, šīm iestādēm jānodod domstarpības izskatīšanai Asociācijas komitejā.

51 Ar šiem noteikumiem tiecas pastiprināt līgumslēdzēju valstu sadarbības mehānismus un tādējādi nodrošināt, ka tiek pienācīgi ievērotas katras valsts atbilstošas pilnvaras produktu izcelsmes statusa kontroles jomā.

52 No šī viedokļa faktu, ka jautājums netika iesniegts izskatīšanai Asociācijas komitejā, nevar izmantot, lai pamatotu atkāpi no sadarbības sistēmas un no Asociācijas līgumā noteikto pilnvaru ievērošanas.

53 Turklāt no Tiesai iesniegtajiem apsvērumiem izriet, ka Grieķijas iestādes nav apstrīdējušas pārbaudes procedūras rezultātus nedz Ungārijas iestādēs, nedz Asociācijas komitejas sēdē un tātad nepastāv tāds strīds, ko varētu iesniegt izskatīšanai minētajā komitejā.

54 Tātad uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka atbildi uz pirmajiem trim jautājumiem nevar ietekmēt tas fakts, ka ne Grieķijas muitas iestādes, ne Ungārijas muitas iestādes nav pieprasījušas sasaukt Asociācijas komitejas sēdi saskaņā ar Protokola 33. pantu.

Par piekto jautājumu

55 Piektais iesniedzējtiesas jautājums nav uzdodams, kā tikai gadījumā, ja uz pirmajiem diviem jautājumiem ir sniegta noraidoša atbilde. Tā kā uz tiem tika sniegta apstiprinoša atbilde, šis piektais jautājums nav jāizskata.

Par tiesāšanās izdevumiem

56 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies saistībā ar apsvērumu iesniegšanu Tiesā, izņemot tos, kuri radušies minētajiem lietas dalībniekiem, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

1) 31. panta 2. punkts un 32. pants 4. protokolā Eiropas Līgumam par asociācijas izveidošanu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Ungārijas Republiku, no otras puses, ņemot vērā grozījumus, kas izdarīti ar Eiropas Kopienu un to dalībvalstu, no vienas puses, un Ungārijas Republikas, no otras puses, Asociācijas padomes 1996. gada 28. decembra Lēmumu Nr. 3/96, ir jāinterpretē tādējādi, ka

importētājvalsts muitas iestādēm ir pienākums ņemt vērā eksportētājvalstī pieņemtos tiesas nolēmumus par prasībām, kas celtas par eksportētājvalsts muitas iestāžu veiktās pārbaudes rezultātiem attiecībā uz pārvadājumu sertifikātu likumīgumu, ja tās tika informētas par šādu prasību pastāvēšanu un minēto nolēmumu saturu, neatkarīgi no tā, vai pārvadājumu sertifikātu likumīguma pārbaudi veica pēc importētājvalsts muitas iestāžu lūguma;

2) **Eiropas Līgumā par asociācijas izveidošanu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Ungārijas Republiku, no otras puses, kas noslēgts un apstiprināts ar Padomes un Komisijas 1993. gada 13. decembra lēmumu, noteiktā muitas nodokļu aizlieguma lietderīgas iedarbības princips iestājas pret administratīvajiem lēmumiem, ar ko uzliek pienākumu samaksāt muitas nodokļus, tiem pieskaitot nodokļus un naudas sodus, un ko importētājvalsts muitas iestādes ir pieņēmušas, pirms tām paziņoja par to prasību izskatīšanas galīgo rezultātu, kas celtas par pēcmuitošanas pārbaudes secinājumiem, ja eksportētājvalsts iestāžu sākotnējie lēmumi par sertifikātu EUR.1 izsniegšanu nav bijuši atsaukti vai atcelti;**

3) **atbildi uz pirmajiem trim jautājumiem nevar ietekmēt tas fakts, ka ne Grieķijas muitas iestādes, ne Ungārijas muitas iestādes nav pieprasījušas sasaukt Asociācijas komitejas sēdi saskaņā ar 33. pantu minētajā 4. protokolā, ko groza ar Lēmumu Nr. 3/96.**

[Paraksti]